

Ścieżki i podjazdy – naturalnie

■ Nawierzchnie ogrodowe

Małgorzata Cuch

Materiałów do budowy nawierzchni ogrodowych jest wiele. Wszystkie muszą cechować się odpornością na mróz i ścieranie. Te przeznaczone na podjazdy muszą ponadto znieść większe obciążenia niż materiały na ścieżki ogrodowe. Zanim jednak dokonamy zakupu kostki czy płyt, warto dokładnie zaplanować trasy ścieżek i ich kształt oraz wielkość podjazdu. Pozwoli to określić dokładną ilość potrzebnego materiału.

Projekt nawierzchni najlepiej zlecić architektowi krajobrazu projektującemu ogród. Warto wiedzieć, że projekt zamówiony w firmie oferującej kostkę zwykle wliczo-

ny jest w jej cenie. Aby ogrodowe szlaki zaplanować samodzielnie, potrzebny będzie plan działki (najlepiej w skali 1:100) z zaznaczonymi istniejącymi i planowanymi budynkami, elementami małej architektury i nasadzeniami.

Projekt nawierzchni

Lokalizacja. Nawierzchnię w ogrodzie warto utwardzić tylko tam, gdzie jest to konieczne.

Na małych działkach wystarczy wybrukować podjazd oraz dojazd od furtki do domu, a na większych także ścieżki, które powinny prowadzić do placu zabaw, altany czy oczka

Kostka w ogrodzie sprzyja wygodnemu przemieszczaniu się, ale jeśli jest jej zbyt dużo, sprawia przytłaczające wrażenie. Efekt ten można złagodzić, stosując nawierzchnie z prześwitami, w których nie tylko będzie rosła trawa, ale również niektóre rośliny ogrodowe.

wodnego. Jeśli ścieżki zaplanujemy w miejscu wydeptanych szlaków, z pewnością uzyskamy funkcjonalny układ drózek.

Wymiary. Pamiętajmy, że minimalne wymiary miejsca postojowego na samochód osobowy to 2,5 × 5 m, a minimalna szerokość podjazdu to 3 m. Aby na ścieżce ogrodowej swobodnie mogły wyminąć się dwie osoby, powinna mieć szerokość min. 0,8 m, natomiast ścieżka od furtki do drzwi wejściowych powinna mieć szerokość 1,2–1,5 m.

Wygląd. Nawierzchnie mogą uatrakcyjnić ogród, pod warunkiem że rodzaj i kolor materiałów użytych do ich wykonania pasują do

fol. Libet

foto: Semmelrock

Płyty, kostki czy obrzeża warto wybrać z jednej kolekcji oferowanej przez producenta. Wykonane z nich nawierzchnie, murki czy schody ogrodowe będą doskonale do siebie pasować

Jeśli nawierzchnię budujemy na podłożu gliniastym, przed ułożeniem warstw podbudowy warto wykonać z piasku warstwę odsączającą o grubości

10–15 cm

wykończenia elewacji domu, rodzaju ogrodu i charakteru całego ogrodu.

Komponowanie ze sobą różnych materiałów w obrębie nawierzchni może ją urozmaicić. Trzeba jednak pamiętać, że najlepiej wygląda połączenie dwóch materiałów (więcej może stworzyć wrażenie przeładowności).

Jeśli decydujemy się na kostkę betonową, warto zachować umiar w wyborze jej kształtów i kolorów. W ogrodzie zazwyczaj dróżki jednobarwne prezentują się lepiej niż nawierzchnie w wymyślne, wielobarwne wzory. **Roślinność ogrodowa najlepiej komponuje się z naturalnie wyglądającymi ścieżkami o stonowanej kolorystyce.** Im bardziej wymyślna jest architektura domu, tym prostsza powinna być nawierzchnia.

▶ Jak dobrać grubość kostki

Nawierzchnie wokół domu powinny mieć nośność dostosowaną do przewidywanych obciążeń. Grubość kostki dobiera się następująco:

Materiał	Grubość nawierzchni [cm]	
	Ścieżek	Podjazdów
Kostka betonowa i kamienna	4	6
Bruk klinkierowy	4,5	5,2 i więcej

Materiały na podjazdy i na ścieżki

Kostka kamienna

Dzięki naturalności, kostka kamienna doskonale komponuje się z ogrodem, wygląda szlachetnie i jest wysoko cenionym materiałem. Jej kolory, w odcieniach szarości, beżu, aż po czerń, są bardzo trwałe. Można z niej układać nawierzchnie jednobarwne albo wzorzyste. Kostka kamienna najczęściej ma kształt nieregularny, zbliżony do prostopadłościanu (pięknie wygląda kostka o zaokrąglonych krawędziach, tzw. rustykalna). Nawierzchnia z kostki o powierzchni obrobionej: piaskowanej, groszkowanej lub płomieniowanej, jest mniej śliska niż o powierzchni gładkiej.

Na nawierzchnie ogrodowe stosuje się najczęściej: granit, bazalt, sjenit – skały twarde, nienasiąkliwe, niepodatne na zanieczyszczenia, odporne na ścieranie, ale też piaskowiec i wapień – skały miękkie, nasiąkliwe, mniej odporne na ścieranie. Rzadziej wykorzystuje się marmur, kwarcyt, porfir i serpentynit.

Kostka betonowa

Najpopularniejszym materiałem do utwardzania ścieżek i podjazdów jest betonowa kostka brukowa, ceniona przede wszystkim za różnorodność, trwałość i niską cenę. **Nawierzchnia z betonowej kostki przepuszcza wodę dzięki wypełnionym piaskiem szczelinom.** **Uszkodzone elementy można łatwo wymienić.**

Kostki betonowe mogą mieć kształt prostokątny, sześciokątny lub nieregularny. Z kostek śrutowanych można układać rozety imitujące stary bruk. W sprzedaży są też elementy o powierzchni licowej imitującej naturalny kamień (najczęściej bazalt, granit, marmur lub porfir).

Kostka betonowa o szorstkiej powierzchni (zawdzięcza ją drobinkom skał oraz piasku, które po wstępnym związaniu betonu zostają odsonięte przez wypłukanie z jej powierzchniowej warstwy zaczynu cementowego) zapewnia bezpieczniejsze poruszanie się po ścieżkach podczas deszczu, a także zimą.

Bruk klinkierowy

Wytwarza się go z gliny i piasku przez wypalanie w bardzo wysokiej temperaturze. Dzięki temu **jest odporny na ścieranie, nienasiąkliwy, mrozoodporny, niewrażliwy na działanie substancji chemicznych** (w tym oleju silnikowego). Nie wymaga impregnacji i łatwo usunąć z niego śmieci, glony, mchy i porosty.

Jego powierzchnia może być gładka lub z fakturą, a barwa – grafitowa, żółta, czerwona lub brązowa; produkuje się też klinkier cieniowany.

Podczas zakupu kostki betonowej warto zaopatrzyć się w nieco większą jej ilość, niż przewiduje projekt, a ponadto od razu kupić obrzeża; materiał dokupiony później może minimalnie różnić się kolorem

foto: Awburd

Bruk klinkierowy to materiał, którego barwa z upływem czasu nie zmienia się pod wpływem warunków atmosferycznych

foto: CRH Klinkier

Płyty kamienne na ścieżki ogrodowe powinny mieć 3–5 cm grubości

fol. Praktiker

Oryginalne ścieżki ogrodowe można ułożyć z płyt betonowych tzw. rybia łuska, wykonanych z betonu pflukanego. Średnica płyt: 60 lub 80 cm

fol. Styl-Bet

Kostka lepla

Zaletą nawierzchni z kostki lepla jest antypoślizgowość i odporność na działanie promieni słonecznych oraz chemikaliów.

Kostka ta jest produkowana w kolorze czerwonym, brązowym, zielonym, z tworzywa o nazwie chylon, zawierającego 55% plastiku (HDPE – polietylen wysokiej gęstości i PP – polipropylen) oraz 45% wiórów drewnianych (odpadów potartacznych). Zużyte elementy można w 100% ponownie przetworzyć. Wymiary: 40 × 40 × 4,5 cm.

Co jeszcze na podjazdy

Plastikowa kratka trawnikowa

Nawierzchnie z niej wykonane znoszą duże obciążenia. Kratka jest odporna na mróz i wysoką temperaturę, a ponadto łatwa w montażu (poszczególne elementy łączy się na zaczepy). Przestrzenie pomiędzy ściankami kratki wypełnia się ziemią (można wysiać w niej trawę, a do jej koszenia bez problemu będzie można użyć kosiarki) lub kruszywem. Kolor kratki może być czarny lub zielony, grubość: 4 lub 5 cm.

Betonowe płyty ażurowe

Można ułożyć z nich trwałą nawierzchnię, przepuszczalną dla wody. Przestrzenie płyt wypełnia się bowiem ziemią (w któ-

rej następnie sieje się trawę lub sadi rośliny odporne na deptanie: karmnik ościsty, macierzankę piaskową) bądź kruszywem. Betonowe płyty ażurowe dostępne są w różnych kolorach. Wymiary: 40 × 60 cm. Układane z nich nawierzchnie nie wymagają ograniczenia krawężnikami.

Beton stemplowany

Nawierzchnia z betonu stemplowanego, czyli odciskanego, dzięki różnym fakturom i różnemu zabarwieniu może imitować cegłę, płyty kamienne (piaskowiec, granit) czy nawet deski. Po zaimpregnowaniu staje się nienasiąkliwa i mrozoodporna.

Wykonanie jej trzeba zlecić wyspecjalizowanej firmie. W miejscu planowanego podjazdu układa się beton klasy B25 zbrojony włóknami polipropylenowymi. Po ułożeniu barwi się go powierzchniowo, a następnie nanosi barwiony utwardzacz i odciska stemplem wzór.

Nawierzchnia z betonu stemplowanego nie jest polecana na duże powierzchnie, gdyż wymaga odprowadzania wody deszczowej.

Co jeszcze na ścieżki

Płyty kamienne

Mogą mieć kształt regularny: kwadratowy, prostokątny (płyty cięte), lub nieregularny (łamane). Ich powierzchnia powinna być piaskowana, groszkowana lub płomienionowana, ponieważ dzięki obróbce jest mniej śliska. Z dużych płyt szybciej można ułożyć nawierzchnię, ale pamiętajmy, że lepiej wyglądają one w dużym ogrodzie.

Płyty betonowe

Najczęściej mają kształt prostokątny lub kwadratowy. Ich kolory mogą być różne, a powierzchnia gładka lub chropowata (na przykład pflukana, z widocznym kruszywem). Dzięki wytłoczonym na powierzchni wzorom płyty, podobnie jak betonowa kostka brukowa, mogą imitować kamień.

Cegła rozbiórkowa

Na ogrodowe ciągi komunikacyjne można zastosować cegłę rozbiórkową, która w niezbyt intensywnie użytkowanej części ogrodu zastąpi bruk kamienny, klinkierowy lub betonowy. Cegła ta pasuje szczególnie do półdzikich ogrodów. Nawierzchnia z niej ułożona może posłużyć kilka lat.

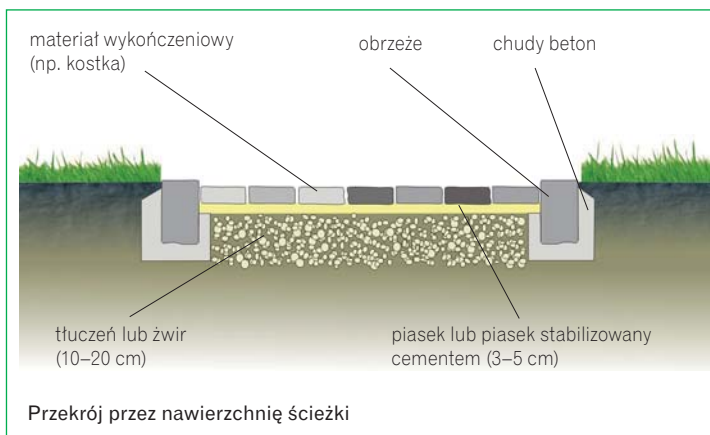
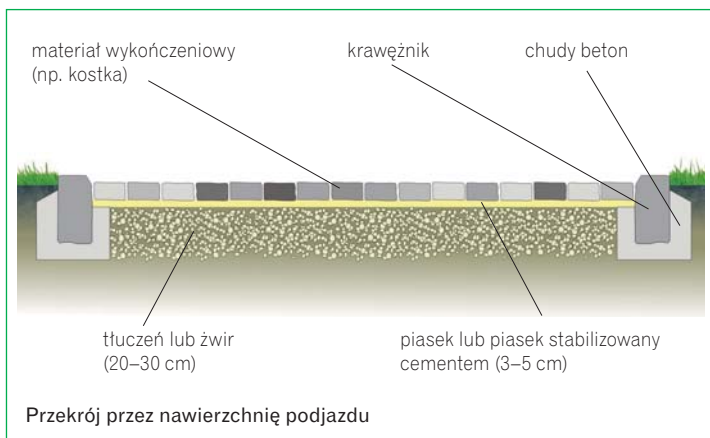
Bruk drewniany

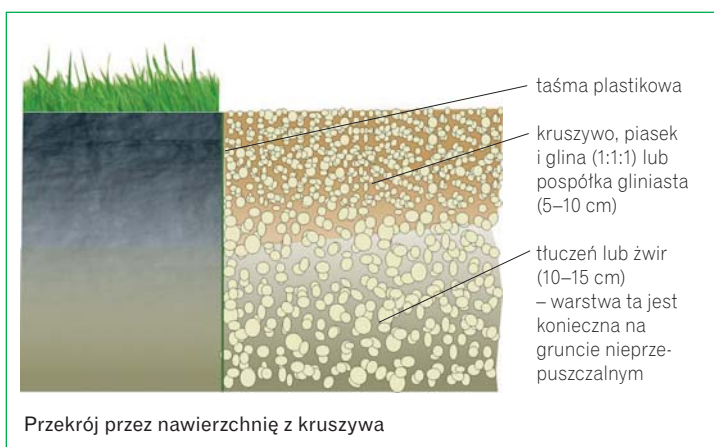
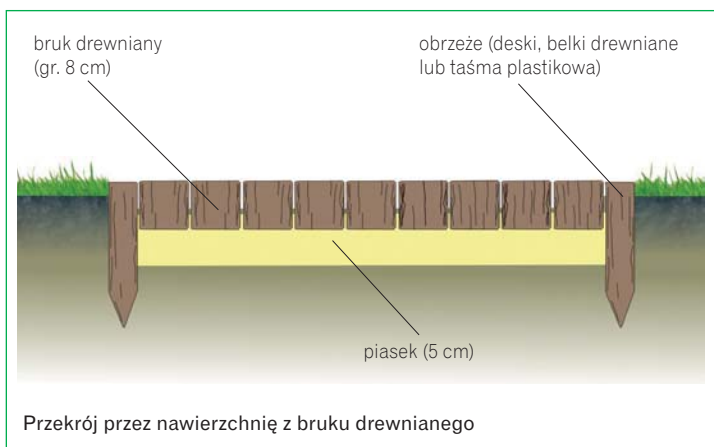
Są to klocki z drewna sosnowego, akacjowego lub gatunków egzotycznych, albo okrągłaki pocięte na krążki. Ułożone z nich ścieżki wyglądają naturalnie. Bruk drewniany tłumi odgłos kroków. Jego trwałość jednak jest mniejsza niż nawierzchni z betonu czy kamienia, a po deszczu staje się śliski.

Pamiętajmy, że drewnianych elementów nie układa się na styk (pod wpływem wody bowiem pęcznieją); szczeliny pomiędzy nimi należy wypełnić drobnym żwirem lub piaskiem.

Belki drewniane

Oryginalne ścieżki można wykonać z impregnowanych belek drewnianych, przypominających podkłady kolejowe. Ciekawie wyglądają dróżki o przebiegu falistym, gdzie belki ułożone są wachlarzowo.

Belki drewniane można kupić w centrach ogrodniczych lub zamówić w tartaku (do wykorzystania w ogrodzie nie są polecane oryginalne podkłady kolejowe, które pozyskiwano z rozbiórki torów kolejowych, ponieważ impregnowano je kreozotem i z tego powodu przez długie lata wydzielają drażniący zapach).

Betonowe elementy imitujące drewno

Wykonane są z barwionego betonu i do złudzenia przypominają drewniane podkłady kolejowe albo parkiet z drewna sosnowego. Na ścieżkach można je układać jeden przy drugim albo z odstępami, a przestrzenie między nimi obsiać trawą.

Kamień polny

Na nawierzchnię odpowiednie są kamienie płaskie przynajmniej z jednej strony. Można je kupić w centrach ogrodniczych. Z tony kamienia polnego można ułożyć 10–15 m² nawierzchni.

Kruszywo

Różnobarwne nawierzchnie przepuszczające wodę można wykonać z kruszyw: żwiru, gysu, kłińca, tłuczni lub pospółki (pamiętajmy jednak, że białe kruszywo wygląda dość krzykliwe). Najlepiej użyć kruszywa o ostrych krawędziach – nawierzchnia ścieżki będzie stabilniejsza. Z tony żwiru można ułożyć ok. 10 m² nawierzchni.

Ułożenie ścieżek z kruszywa nie jest kosztowne, ale wymagają one pielęgnacji: uzupełniania i ubijania kruszywa oraz usuwania chwastów. Konieczne jest też ułożenie obrzeży – dzięki nim łatwiej pielęgnować ścieżki.

Bardziej stabilną nawierzchnię, odporną na mróz i sól drogową, a jednocześnie porowatą, wyspecjalizowana firma może wykonać

Nie warto kupować kostki grubszej niż to konieczne, tym bardziej, że cena materiału zależy od jego grubości

z kruszywa wymieszanego z żywicą epoksydową. W tym przypadku kruszywo nie przemieszcza się i nie porasta chwastami.

Płytki ceramiczne i gres

Płytki do ogrodu muszą być antypoślizgowe oraz odporne na mróz i uszkodzenia mechaniczne. Ich grubość powinna wynosić min. 10 mm. Przykleja się je do warstwy betonu za pomocą kleju przystosowanego do użytkowania na zewnątrz.

REKLAMA

Wiesz na czym stoisz

Kostka brukowa **Exclusive** to produkt najwyższej jakości:

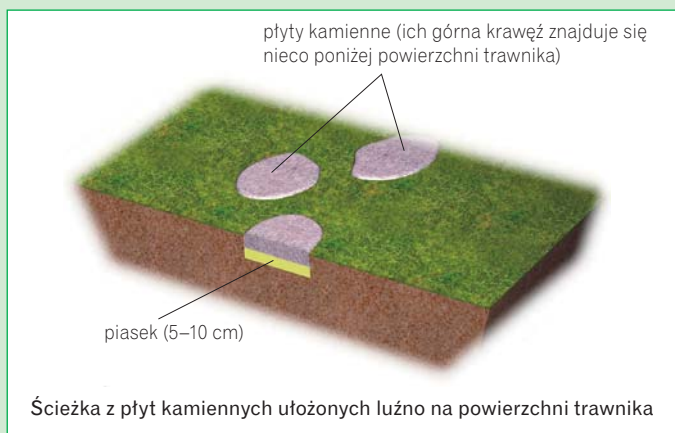
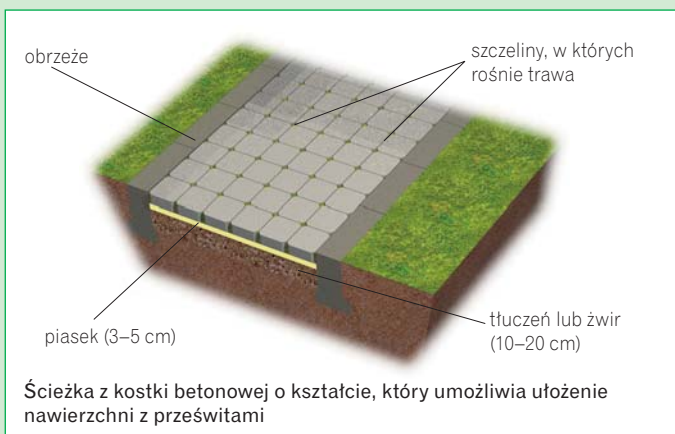
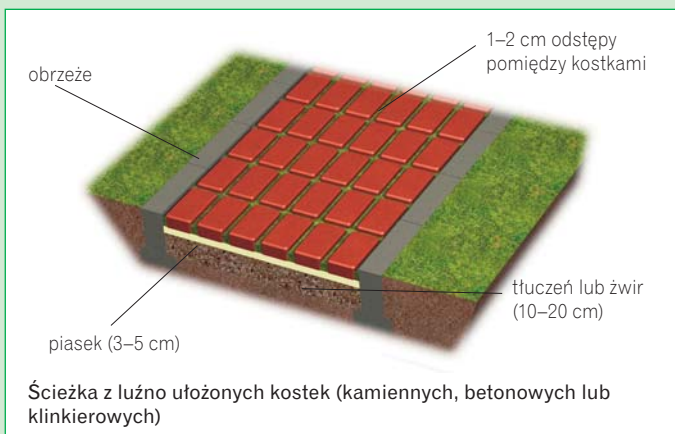
- Plukane** (na zdjęciu) – produkowane z kruszyw najwyższej jakości uzyskują wygląd naturalnego kamienia.
- Melanż** – nadające wielobarwnego charakteru układanym z nich powierzchniom.
- Antyczne** – doskonale komponujące się z naturalnym materiałami.

AWBUD
WYROBY BETONOWE

Produkcja Wyrobów Betonowych AWBUD S.A.
42-443 Fugasówka/Zawiercie, ul. Reja 4
tel. (032) 67 15 880, 67 15 881
fax (032) 67 22 280, tel. kom. 604 936 857
www.awbud.pl

▶ Bardziej naturalnie

Korzystnym rozwiązaniem jest zastosowanie na ścieżki nawierzchni betonowo- lub kamienno-trawiastej. Pomiedzy jej elementami sieje się trawę lub sadi rosliny odporne na deptanie. Taka ściezka nie tylko ładnie wyglada, ale przepuszcza tez wode do gruntu (czesc tej wody wykorzystuja rosliny sasiodujace z nawierzchnia), dzieki czemu nie tworza sie na niej kałuży i nie jest potrzebny system odwodnienia. Nawierzchnie taką można wykonać z kostki kamiennej, betonowej lub klinkierowej, jeśli kostki ułożymy w odstępach, z kostki betonowej o kształcie, który umożliwia ułożenie nawierzchni z prześwitami, lub z płyt kamiennych ułożonych luźno na powierzchni trawnika (polecane są szczególnie w miejscach rzadko uczęszczanych).

Obramowanie nawierzchni

Podjazdy. Powinno się je zabezpieczyć **krawężnikami**, czyli elementami osadzonymi w podłożu głębiej niż elementy nawierzchni. Górna część krawężnika powinna wystawać ponad nawierzchnię.

Ścieżki. Na brzegach ścieżek można układać następujące rodzaje obrzeży:

- **obrzeża betonowe lub kamienne** – mniej masywne niż krawężniki. Ustawia się je tak, aby nie wystawały ponad nawierzchnię. Do ścieżek o falistym przebiegu produkuje się obrzeża łukowe;
- **palisady** – mogą także zapobiegać osuwaniu się ziemi z niewielkiej skarpy czy podwyższonych rabat;
- **wylewka betonowa** – układa się na niej skrajny pas kostki tak, by jej zewnętrzną część można było przysypać ziemią (w tym miejscu sieje się trawę, by zamaskować wylewkę).

Układanie nawierzchni utwardzonych

Nawierzchnie ogrodowe to inwestycje na lata. Aby nie zaszkoziły im wilgoć, woda czy mróz, konieczny jest nie tylko dobór odpowiedniego materiału, ale i właściwe wykonanie robót.

Ułożenie nawierzchni podjazdu najlepiej zlecić wyspecjalizowanej firmie. Samemu można wykonać ścieżki ogrodowe, ponieważ nie wymaga to użycia ciężkiego sprzętu.

Wykop. Po wyznaczeniu obrysu nawierzchni usuwa się zeń wierzchnią warstwę ziemi i wykonuje wykop o głębokości odpowiadającej planowanemu rodzajowi nawierzchni. Dno wykopu należy uformować ze spadkiem, wyrównać i ubić zagęszczarką.

Na dnie wykopu można umieścić geowłókninę, dzięki której większa będzie nośność i stabilność nawierzchni. Ponadto, geowłóknina zapobiegnie mieszanemu się warstw podbudowy z gruntem rodzimym, przy zachowaniu filtracji wody.

Obrzeża lub krawężniki. Jeśli krawędzie nawierzchni mają być zabezpieczone krawężnikami lub obrzeżami, osadza się je na tym etapie prac w podkładzie z chudego betonu.

Warstwy podbudowy. Na dnie wykopu układa się warstwę grubego kruszywa lub tłucznia, który stabilizuje się zagęszczarką, a później warstwę piasku, który należy wyrównać i utwardzić mechanicznie.

Kostka. Następnie układa się kostkę (zaczynając od brzegu przyszłego podjazdu lub ścieżki, aby nie niszczyć przygotowanej podbudowy). Każdy element dobija się młotkiem gumowym. Szczeliny w nawierzchni z kostki betonowej wypełnia się piaskiem z wodą, a między kostkami kamiennymi – zasypką granitową. Na koniec kostkę dobija się do podłoża wibratorem powierzchniowym. ■